

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Articulus V. An Deus futura conditionata videat in decreto conditionato?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

nis à DEO, sed Divina scientia suam certitudinem ab ipsis accipere. Quorum illud naturæ contingentium; illud perfectioni Divinae scientiæ respicitur ex sepe dictis. Unde per hanc scientiam non obtineret DEUS (quod sibi persuadet cit. Vecken.) ut nihil disceret ex eventu; sed vice versa omnia disceret ex eventu, non quidem posito, sed ponendo: cum nisi eventus isti conditionati ex se determinatam haberent veritatem suæ futuri- tionis, nullam de iis iudicium certum formari à DEO posset.

An secundò ideo fortè scientia foret utilis, ut per ipsam constaret, quo modo DEUS absque libe- ri arbitrii præiudicio (cujus libertatem postis prædeterminationibus periclitari existimant) aliis det gratias efficaces, aliis verò tantum sufficien- tes? quia nempe per scientiam mediā exploratio- nem novit, hanc gratiam in his circumstantiis, quibus cooperaturum vidit, dat efficacem; alteri, cui ex inscrutabili iudicio non dedit in iis cir- cumstantiis, dabit tantum gratiam sufficientem. Sed neque ex hoc capite vel DEO, vel gratiæ, vel homini potest esse conveniens. Non DEO; quippe à quo tollit prioritatem causæ. Non gra- tiæ, à qua aufert efficaciam & rationem gratiæ ex- citantis & operantis, quæ de nolentibus volentes facit. Non homini, quia is absque DEI motione prævia, quæ sit executio æternæ prædefini- tionis, in actum pro dire non potest.

Neque per hanc scientiam mediā sufficienter occurritur impiorum murmurati- onem, conquirentium, cur me DEUS non prædetermi- navit, ut bona facerem? An non enim simili mo- do DEO obloqui poterant? Cur me DEUS non poluit in iis circumstantiis, in quibus me per scientiam mediā suæ gratiæ cooperaturum vidit, nec in aliis circumstantiis positus peccarem, & pe- ritum? Manet igitur, scientiam mediā nec uti- lem esse, nec possibilem.

Quæres: Ad quam igitur scientiam ex duabus scientiis in genere adæquatè dividendis, per- tinebit scientia conditionatorum? An ad scientiam visionis, vel simplicis intelligentiæ? Non ad priorem: quia illa, cum sit intuitiva, solum termi- natur ad objecta habentia exercitam existentiam in determinata temporis differentia, & coexisten-

tia in æternitate: atqui futura conditionata, d^e quibus loquimur, nullam habent, nullam habe- bunt existentiam. Non ad secundam, quia hæc scientia est necessaria, possibilem, & præsuppo- sito omni decreto.

Respondeo, parum referre, ad quam ex istis re- ducatur: cum enim participet aliquid de utraque, ad utramque reductivè pertinere potest. Unde primò, qui scientiam simplicis intelligentiæ adæ- quate accipiunt, pro omni scientia abstractiva DEI, attingente creaturas nunquam producendas, sive antecedit, sive non antecedit omne decretum, reducunt illam ad scientiam simplicis intelligen- tiæ, quæ inadæquatè sumpta secundum illam partem, quæ antecedit omne decretum, sic est ne- cessaria & rerum purè possibilem; secundum aliam verò partem, quatenus sequitur decretum conditionatum, sic est scientia libera & conditio- natorum. Alii contra, qui omnem illam scientiam appellant scientiam visionis, quæ consequi- tur ad quodcumque decretum DEI, estque scien- tia libera, sive deinde sit intuitiva, sive non, sive terminetur ad actualem, sive tantum ad condi- tionatam existentiam rerum, reducunt illam ad scientiam visionis.

Ex quo patet responsio ad rationem dubitan- di: Nam ad 1. dicitur, scientia visionis (si acci- piatur pro omni scientia libera præsupponente qualecumque decretum) est rerum existentium vel absolute vel conditionatè, conc. tantum absolute nego. estque intuitiva, si capiatur inadæquatè se- cundum illam partem, quæ supponit decretum penitus absolutum, estque proinde de rebus absolute existentibus, vel exituris, concedo: si capiatur secundum alteram partem inadæquatam, quæ supponit decretum objective conditionatum, est- que de futuris conditionatis, nego. Et ad 2. scientia simplicis intelligentiæ (si accipiatur pro omni scientia abstractiva) est necessaria & rerum possibilem, secundum partem inadæquatam, quæ præsupponitur omni decreto, concedo, secun- dum alteram partem inadæquatam, quæ includit decretum conditionatum objective, sic nego. Ita scientia conditionatorum juxta diversam acceptio- nem ad utramlibet ex prædictis scientiis reductivè pertinere potest.

ARTICULUS V.

An DEVS futura conditionata videat in decreto conditionato?

SUMMARI A.

1. Futura habentia infallibilem connexionem cum conditione pertinent ad scientiam simplicis intelligentiæ.
2. Duplex modus, quo decretum potest dici conditionatum.
3. Datur in DEO decretum objective conditionatum.
4. In quo videt futura conditionata.
5. Cur in conditionatis requiratur major existen- tia causa, quam effectus?
6. Ista decreta nec sunt otiosa, nec ridicula.
7. Non sequitur DEVM habere infinites infinita decreta circa futura conditionata.

S. I.

Exponitur & statuitur sententia Thomistica.

NOTandum primò. Quæstionem non proce- dere de futuris conditionatis habentibus ex se necessariam vel infallibilem connexionem cum conditione & antecedente, uti sunt, si ignis appli- catus fuerit stupa, comburet. Si Petrus habuerit gratiam efficacem, panitebit. hæc quippe conditio- nales propter necessariam vel infallibilem con- nexionem antecedentis cum consequente tam ha- bent determinatam & infallibilem veritatem, quam

quàm istæ propositiones absolute æquivalentes, *Petrus habens gratiam efficacem panitendi panitebit, ignis applicatus supra comburet*: ideòque pertinent ad scientiam simplicis intelligentiæ.

2. Notandum secundò. Decretum voluntatis duplici modo posse dici conditionatum. Primò ex parte subjecti, sive actus, cum videlicet conditio magis afficit actum, quàm objectum, cuiusmodi sunt velleitates & imperfectæ inclinationes in ipsum actum absolutum & efficacem, si hæc vel illa conditio poneretur, ut E. g. si quis dicat, *vellem emergere has merces, si haberem pecunias; vellem legere hunc librum, si intelligerem*, tunc enim non significat præsentem & actualem voluntatem comparandi merces, legendi librum, &c. sed tantum quòd esset habiturus hanc voluntatem, si poneretur talis conditio. Secundò, potest actus & decretum voluntatis dici conditionatum solum ex parte objecti; ita ut determinatio voluntatis sit ex se absoluta, præsens & efficax, effectus tamen sit suspensus usque ad positionem alicujus certæ conditionis, ut si dicas: *volo accipere doctoratum, si habueris sufficientes pecunias, volo ambulare, si fueris serenum*, significans absolutam & efficacem voluntatem ambulandi; effectus tamen ambulationis est alligatus ad conditionem serenitatis.

3. Notandum tertio. Non dari in DEO decreta conditionata ex parte actus. Ratio primæ partis est, quòd velleitates istæ conditionatæ important suspensionem quandam & imperfectam inclinationem voluntatis, cum defectu sufficientis resolutionis & determinationis in voluntate: qui in actu puro implicat: actus verò conditionatus ex parte objecti dicit actum & determinationem præsentem voluntatis cum alligatione tamen objecti ad certam conditionem, quantumvis illa nunquam sit ponenda: & talia decreta conditionata in DEO necessariò admitti debent.

Nam primò Matt. 26. Christus dixit: *quòd si Patrem rogaret, esset exhibiturus, plus quam 12. Legiones Angelorum*, adeòque supponebat voluntatem & decretum Patris exhibendi tot legiones sub hæc conditione, si Filius rogaret. Similiter pactum, quo DEUS Adamo promisit justitiæ originalis propagationem in posteros, sub conditione non peccandi, erat voluntas absoluta, præsens & efficax ex parte DEI promittentis, conditionata tamen ex parte objecti, & quidem sub conditione nunquam implenda vel redigenda in actum.

Secundò. Infinitas divinæ voluntatis non minus exigit esse constituta in actu circa omne objectum volibile, quàm intellectus infinitas circa omne scibile: sed effectus futuri sub conditione nunquam ponenda sunt objectum liberè volibile; ergo divina voluntas per propriam determinationem debet esse in actu circa ista futura conditionata.

Tertio. De futuris absolutis DEUS habet decreta absoluta ex parte objecti: ergo de conditionatis habet decreta conditionata, consequentia probatur: ideò requiruntur decreta absoluta pro futuris absolutis, quia sine ejusmodi decretis cessaret omnis rerum futuritio: cum esse futurum sit esse præparatum in causa: sed etiam sublato de-

creto conditionato ex parte objecti tollitur status futuritionis conditionatæ: cum etiam futurum conditionatum sit aliquid esse præparatum in causa extractum è statu puræ possibilitatis: ergo de futuris conditionatis dantur in DEO decreta conditionata ex parte objecti. Ex parte objecti, inquam, quia conditionata ex parte subjecti, cum non sint, sed essent, nullam faciunt præparationem in causa, & consequenter nullam possunt tribuere futuritionem. His positus sit.

Conclusio. DEUS non aliter certò cognoscit futura conditionata, quàm in decretis absolutis ex parte actus, & conditionatis ex parte objecti. Ita communiter Thomistæ contra Molinistas.

Ratio ex dictis est: DEUS nihil futurum liberæ voluntati subjectum certò potest cognoscere, nisi ratione sui liberi decreti: sed futura contingentia conditionata sunt aliquod futurum & ab ente purè possibile distinctum: ergo ut sic non nisi ratione liberi decreti cognoscitur: sed non cognoscitur ratione decreti absoluti; aliàs quippe jam forent absolutè futura, non etiam ratione decreti conditionati ex parte actus, quia tale decretum, cum actu non existat, etiam nullam causam actu præparat, vel determinat, nec proinde sufficit ad tribuendam denominationem futuritionis. Restat igitur, ut hæc futura cognoscantur in decretis absolutis quidem ex parte actus, conditionatis autem ex parte objecti: cum aliunde certam cognoscibilitatem & futuritionem non possint accipere.

§. II.

Solvuntur objectiones.

Obijcies primò. Non requiritur major existentia causæ, quàm sit existentia effectus: sed existentia effectus conditionatè futuri est purè conditionata: ergo etiam sufficit existentia conditionata decreti, quod tantum esset, si poneretur effectus.

Confirm. Ad effectum actu ponendum requiritur causa actu influens, & ad absolutè futurum decretum absolutum; ergo ad effectum tantum conditionatè futurum, qui nec est, nec erit, sed tantum esset, si poneretur certa conditio, etiam sufficit decretum, quod existet, non quod actu existat.

Resp. dist. maj. non requiritur major existentia causæ, quæ actu influit existentiam in effectum, conc. quæ tantum præparat existentiam, nego maj. sed existentia effectus conditionatè futuri est tantum conditionata, ita tamen ut habeat esse futurum in præparatione causæ, conc. in alio, nego minorem, & consequentiam. Cum enim futuritio sit extrinseca denominatio à præparatione causæ, hæc autem à decreto actu existente proveniat, necesse est dari actualia decreta de futuris conditionatis.

Ex quo patet responsio ad confirm. negatur enim consequentia: quia decretum, quod actu non existit, nullam causam præparat, adeòque non potest tribuere formalem effectum & extrinsecam denominationem futuritionis.

Obijc. secundò. Ejusmodi decreta sunt otiosa & ridicula; ergo non admitienda. Antec. prob. Illud decretum est otiosum & inutile, cujus effectus,

fectus, jam per aliud decretum absolutum nunquam poni conditionem est impeditus, e. g. inutile est decretum Tyrii dandi gratiam penitentiae sub conditione praedicationis Christi: si quidem decreto absoluto DEUS statuit, ut Christus ipsis nunquam praedicaret. Sed ita se habent decreta de futuris conditionatis, ergo.

Confirmatur. Ridiculum foret, si quis tibi promitteret 100. nummos sub conditione, si lingua oculum tetigeris, quia nempe conditio adjecta est impossibilis: ergo etiam ridiculum erit decretum Tyrii dandi gratiam penitentiae sub conditione praedicationis: siquidem praedicationis virtute decreti, ne Christus ibi praedicaret, facta est impossibilis.

Resp. negando antec. & minorem probationis; nam decretum absolutum, ut Christus nunquam apud Tyrios praedicaret, & ut Tyrii non converterentur, habet pro objecto absolutam non futuritionem praedicationis & conversionis, quae nequaquam pugnat cum conditionata futuritione ejusdem conversionis, quae est objectum decreti conditionati. Aliunde etiam pertinet ad perfectionem actus puri, & infiniti, ut ipsius voluntas non sit suspensa & potentialis, sed resoluta & in actu constituta circa quodlibet objectum volatile. Item ad rationem universalis provisoris & gubernatoris pertinet, non tantum res omnes possibiles sub quacunque possibili combinatione

conditionum cognoscere; sed etiam, quid in quolibet combinatione fieri velit, decernere, ad hoc autem utile & necessarium est decretum conditionatum.

Ad Confirm. Resp. Non esse paritatem, quia illa conditio, si lingua oculum tetigeris, est intrinsece & simpliciter impossibilis; illa vero conditio, si Christus apud Tyrios signa fecerit, est intrinsece possibilis, & fit tantum impossibilis extrinsece, ea suppositione alterius decreti divini.

Instabis. Hinc sequeretur, quod DEUS haberet infinitas infinita decreta circa combinationes penè ridiculas rerum possibilium, ut v. g. si conderet alium mundum, tot essent muscae producendae, ex hoc vel illo cadavere progignendae, &c.

Resp. negando sequelam: nam sicut DEUS ab aeterno ex infinitis infinitis creaturis possibilibus res absolute futuras unico simplicissimo voluntatis actu ad statum absolutae existentiae extraxit; alias vero omnes creaturas non tantum in statu purae possibilitatis reliquit, sed etiam ad non futuritionem determinavit: ita similiter ex infinitis possibilibus combinationibus conditionum, unam simplicissimam voluntate aliquas determinavit, quas videbat suae generali providentiae consentaneas, ceteris in statu purae possibilitatis & non futuritionis conditionatae relictis.

DISPUTATIO XV.

DE

Obiecto, & divisione voluntatis Divinae.

Ad q. 19. D. Th.

Postquam Doctor Angelicus expedit controversias ad intellectum Divinum pertinentes, recto ordine ad voluntatem progreditur, eiusque naturam, divisionem, perfectiones & proprietates examinat. Cum quo proinde primò Divinae voluntatis obiectum, deinde divisionem dabimus. Postremò libertatem & efficaciam Divinae voluntatis, perfectiones praecipuas, & maxime disputabiles discutimus.

ARTICULUS I.

Quodnam sit obiectum Divinae voluntatis?

SUMMARIUM.

1. Ratio voluntatis in DEO.
2. Quam confirmat PP. Auctoritas.
3. Supposita de voluntate DEI.
4. Obiectum formale.
5. Obiectum materiale.
6. Quomodo DEVS operetur propter creaturas?
7. DEVS creaturas racionales amat amore amicitiae.
8. Quomodo Creatura ametur ut media?
9. Non solus actus charitatis reperitur in DEO

§. 1.

Certiora praeferuntur.

1. Arti in DEO voluntatem, liquet ex ipsa oratione Dominica Matt. 6. & testantur fere omnes S. Script. paginae, utpote Divinae voluntatis

interpretes. Probat S. D. a. 1. partim ex eo, quod voluntas sit perfectio simpliciter simplex, partim quod omnis substantia intellectiva consecutive est etiam volitiva; sed DEUM esse intellectivum constat ex priori disputatione: ergo consequitur, quod etiam DEUS sit summè volitivus. Major, cujus soliditatem cavillantur nonnulli RR. sic probatur: omnem formam consequitur proportionatus appetitus, & inclinatio in bonum conveniens tali formae: ut enim constat inductione totius naturae, quodlibet profertur bonum suum, & refugit malum: ergo ad formam intellectualem sequitur appetitus rationalis, sicut ad formam naturalem sequitur appetitus naturalis: sed iste est voluntas, quae sola

tenet